

TEKNİK GÖZLEM

KIBRIS TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BÜLTENİ
UNION OF THE CHAMBERS OF CYPRUS TURKISH ENGINEERS AND ARCHITECTS BULLETIN

KTMMOB

ML5 sayı 15 1997 OCAK

İÇİNDEKİLER:

1..... GÜNDEM
Kadri FELLAHOĞLU

Özelleştirme: Ülkemizin tüm sektörleri (ticaret, sanayi, turizm ve tarım) karaya oturmuştur. Bir tek özelleştirme ile KKTC'nin ekonomisi düzeltilemez. Ülkemiz gerçeklerinde özelleştirme yapacağız ve kurtulacağız anlayışında olanlar var ise ki var olduğunu biliyoruz bizlere bunun nasıl olacağını açıklıkla anlatmaları gerekir.

1..... ÇAĞDAŞ VE DEMOKRATİK
RADYO VE TELEVİZYON
YASASI' NA DOĞRU
Tamer BİYİKOĞLU

"Kamu ve Özel Radyo Televizyon Kuruluş ve Yayınları Yasa Tasarısı" Bu çerçevede içerisinde kaidiği ve fazla bir değişikliğe uğratılmadığı süreçte olumsuz yönlerine rağmen kabul ediltilir bir tasarıdır...

2..... ODALARDAN VE SİZDEN
KISA KISA
Ezcan OZSOY

3..... CEVİZCİNİN ÇUVALI
Hasan ERHAN
*...yıldır sürüp giden siyasi yetersizliğin topluma kestiği faturalar...
... Spor sadece futbol değildir.*

6..... KKTC'YE GENEL BAKIS
Mustafa ILKAN

Toplumun tekrar üretken kılınması gerekmektedir

9..... ASBEST (AMYANT)
Hüseyin BURAT
Ülkemizde de yasaklanmasına rağmen teknoloji ürünü olan Asbest halen insan sağlığını hiçe sayarak kullanılmaya devam edilmektedir.

10... BİRLİĞİMİZDEN HABERLER
Özer SEYİTALİ

11..... SPOR
Hasan ERDURAN

GÜNDEM

Kadri FellaHoğlu
KTMMOB Genel Başkanı

Kıymetli Teknik Gözlem Okurları,

Özelleştirme CTP- DP Hükümeti tarafından halkımızın gündemine getirildiği gibi UBP- DP Hükümeti tarafından da gündeme getiriliyor. CTP- DP Hükümeti döneminde uygulanması muhtemel Ekonomik Program Takviminde OZELLESTIRME sivil toplum örgütlerince de tartışılmıştı. Kib- Tek'in özelleştirilmesi ile ilgili Kib-Tek yetkilileri KTMMOB olarak bizlerin görüşlerine başvurmuştu.

Hep bunlar olmaya devam ederken o zamanki süreçte KTMMOB üyeleri ile genelde özelleştirme özeld de Kib-Tek'in özelleştirilmesi değişik panellerde ve platformlarda Öğretim Görevlileri, Sıyası Parti Temsilcileri, Kib-Tek ve KTMMOB temsilcileri ile tartıştık.

Olanakların elverdiği ölçüde Dünvada ve Türkiye'deki özelleştirme uygulamalarını gözlemleme çalıştık. Özellikle Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ve Harb - İş yetkililerinin Birliğimizde yapmış oldukları ziyarette Türkiye ve diğer ülkelerdeki uygulamalar ile ilgili bilgiler edindik.

Yapılan Tüm çalışmalarını değerlendirdiğimizde ortaya çıkan sonuç şu idi.

ÖZELLESTIRME uygulamaları yapılırken ilgili tüm tarafların katılımı ile (İsveren, sendika, meslek örgütleri, siyasi partiler) konunun her yönünü tartışıp bir sonuca varmak hedeflenmelidir. Bu günlerde böyle bir anlayışın sergilenmediğini üzülerek görmekteyiz. Hükümet yetkililerinden istitlen tek şey özelleştirme ihale yöntemleri ile

yapılacağıdır. Bunun dışında ner nangi bir çalışma henüz görmüş değiliz. Unutmamalıdır ki atılacak olan her adımın gerisinde tarafların konsensüsü kesinlikle sağlanmalıdır.

ÖZELLESTIRME uygulamalarına geçilmeden önce yasal düzenlemeler yapılmalı, sonra da özelleştirmeyi düşünen kuruluşun yapısını, stratejik konumunu değerlendirmek üzere katılımcı ve şeffaf bir anlayış çerçevesinde çalışmalar yapılmalı ve sonrasında da çıkacak sonuca göre hareket edilmelidir.

Özelleştirilmesi hedeflenen her kurumun siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel varını da kesinlikle dikkate alınmalı ve ana hedefi ise tekelciliği ortadan kaldırmak olmalıdır.

Kib-Tek özele gelecek olursak kurum öncelikle mali gelir-gider dengesini çözmelidir. Parasal bedel olarak 100 üretip gerive 60 alınırsa ise ayakları üzerinde durması çok zordur. Öncelikle tüm kesimlerden üretimin karşılığı kesinlikle alınmalıdır.

Kib-Tek teknik ve idari açıdan yeniden yapılandırma planı ve programlı bir şekilde alt yapısını düzenlerse sorumluluklarını yerine getirir inancındayız. Kib-Tek'in teknik ve idari açıdan tüm işlevlerini yerine getirecek kadar birikim ve deneyime sahip olduğunu biliyor ve inanıyoruz.

Ülkemizin tüm sektörleri (ticaret, sanayi, turizm, tarım) karaya oturmuştur. Bir tek özelleştirme ile KKTC'nin ekonomisi düzeltilemez. Ülkemiz gerçeklerinde özelleştirme yapacağız ve kurtulacağız anlayışında olanlar var ise ki var olduğunu biliyoruz bizlere bunun nasıl olacağını açıklıkla anlatmaları gerekir. DP-UBP Hükümetini konuları tartıştırmaya, konsensus sağlamaya ve bu ülkenin gerçeklerini görebek hep beraber çıkış yolları arayıp bulmaya davet ediyoruz.

Saygılarımla

ÇAĞDAŞ VE DEMOKRATİK RADYO TELEVİZYON YASASINA DOĞRU

Tamer Biyikoğlu
Elektrik Mühendisleri Odası
Başkanı

Kamu ve Özel Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Yasa Tasarısı yaklaşık iki yıl önce gündeme gelmiştir. Ulaştırma Bakanlığının başkanlığında kurulan ve İçişleri, Dışişleri, Millî Eğitim Bakanlıkları ile Telekomünikasyon Dairesi ve BRTK temsilcilerinden oluşan bir komite tarafından hazırlanan bu tasarıda Türkiye'deki 3984 sayılı Radyo-Televizyon yasası örnek alınmıştır. Bu yasada; Avrupa sınır ötesi yayın

sözleşmesindeki yayın ilkeleri, tekelciliği önleyen hükümler, bilgilendirme hakkı, reklamlar, haberler, şiddetin önlenmesi v.s konularla, insan haklarına saygı gösterilmesi gibi demokratik ve çağdaş ilkelere yer verilmiştir. Bu sebeple kötü bir yasa olduğu söylenemez. Buna rağmen katılmadığımız bazı maddeleri bulunmaktadır.

DP-CTP koalisyon hükümetinin bozulmasıyla kadük olan yasa, kurulan UBP-DP koalisyon hükümeti tarafından da öncelikle ele alınmış ve görüşülmek üzere Meclis Alt Komitesine verilmiştir. Yasa henüz çıkmadan geçen ayın

Teknik Gözlem 15 Ocak 1997

KKTC'YE GENEL BAKIŞ

Mustafa İLKAN
EMO Yönetim Kurulu Üyesi
DAU Öğretim Görevlisi

Bu yazımda birçok konuya değinecek, aksaklıkları dile getirecek ve çözümler önereceğim için isminin de "Genel Bakış" olması bana uygun geldi. Kıbrıs Türk Halkı ne idi ? Ne oldu ? Nereye gidiyor?. Tabii ben bu soruya toplum yapımız, üretkenliğimiz ve ekonomimiz açısından yaklaşacağım. 1974 yılından önce Kıbrıs Türk Halkı her ne kadar da Kıbrıs Rumlarının kaskacında, adeta açık hava hapsinde yaşıyor gibi idi ise de, kendi iç duygularında üretken, birbirine bağlı ve üretimi ile kendi enflasyonunu kontrol altında tutabilen bir yapıya sahipti. Belki bu bağlılık ve üretkenlik o zamanki Rum baskısına bir tepki ve tek seçeneç olarak geliyordu ama, sonuç olarak Kıbrıs Türk toplumu üretken ve birbirine bağlı kılıyordu. Ancak 1974 Barış Hareketinden sonra çeşitli nedenlerle toplum birliği zedelenmiş ekonomik yapımız alt üst olmuş, üretkenliğimiz hazırlığa dönüşmüştür. Bugünlerde ise bütün sektörler bir bir ölmeye başlamış üretim durmuştur. Her şeyden önce, toplum tekrar üretken kılınmalı, üretiminin satılması ve piyasanın üreterek canlılığını kazanması gerekmektedir. Bu canlılık toplumun ekonomik seviyesini yükselteceği gibi moralini de yükseltecektir. Bu konu ile ilgili olarak, ülkemize bir göz atalım, nelerin yapılması gerektiğine, sorunlar ve çözümler önerileri mantığı ile yaklaşalım.

1 - Herşeyden önce, temel üretim ve ekonomik motiflerimizin nasıl olması gerektiğine karar vermeliyiz. KKTC'de, coğrafi konumu ve nüfusu itibari ile büyük sanayi yatırımlarının yapılamayacağı açıktır. Bu nedenle KKTC'de dört temel faaliyet alanı oluşmaktadır. Bunlar öncelik sırası ile:

- a - Tarım ve hayvancılık
- b - Turizm

8 TEŞİH BÖLÜMÜ

- c - Atölye tipi küçük sanayi
- d - Eğitim

2 - Devletin kendisi veya özel sektör olarak üretimi teşvik etmeli, üretilen mallar çeşitlendirmeli ve pazar bulunabilmelidir.

3 - İhtiyaç fazlası üretim, mutlaka dış satıma açılmalıdır ancak dış satımın iç enflasyon dengesini bozmasına dikkat edilmelidir.

4 - Avrupa ile ilişkilerde, Avrupa'nın bize karşı insanı hiçe sayan tutumunu değiştiremediğimize göre, bu pazar öncelikli olarak Türk Cumhuriyetleri Doğu Bloku, Arab ülkeleri ve Afrika ülkeleri olmalıdır.

5 - Tarımda çeşitlerin artırılması çalışması yapılmalıdır. Bu amaçla ülkemizde daha kolay yetişen tarım ürünleri modern yöntemler ile üretime katılmalıdır.

6 - Mısır inciri, harup, üzüm, zeytin, yer fıstığı, incir gibi tarım ürünleri ülkemizde az sorunlu olarak üretilebilecek ürünlerdir. Oyle ise bu ürünlerin üretilmesi teşvik edilmelidir.

7 - Bu ürünler, modern anlamda ambalajlanarak dış satımda yerini almalıdır.

8 - Mısır inciri, yani halk dili ile babutsa dediğimiz meyve, üretim masrafı ve zorluğu olmayan, ülkemize has bir meyvedir. Yıllardır ve halen bu meyve hep bir köşede itili bırakılmıştır. İyi bir ambalaj ve soğuk hava deposu ile bu meyve üretimimize katılabilir ve dış satıma açılabilir.

9 - Badem yine bölgemize özgü bir meyve olup, yaş, kuru, badem ezmesi ve çeşitli yemiş çeşitleri ile kolayca dış pazar bulabilir ve ülkemize büyük bir iş hacmi yaratabilir düşüncesindeyim.

10 - Harup, yine bölgemize ait ancak ilkel ve kendiliğinden üretime terk edilmiş bir meyvedir. Oysa bu meyve, modern anlamda üretilip gerek hayvan yemi, gerekse pekmez olarak iyi bir ambalajla, üretim ordumuza katılabilir ve pazar da bulabilir görüşündeyim. Harup üretiminin artması, hayvan yemi üretim artışını getireceği için hayvancılığa da ucuz bir yem olarak sunulabilecektir.

11 - Üzüm üretimi ülkemizde gidip gelmekte olup son zamanlarda tamamen durmuştur. Üzüm üretimini destekleyerek sirke, şarap pekmez, kuru üzüm üretim tesislerinde devreye girmesi ve Avrupa standartlarında bir kalite ve ambalajın yakalanması ülkemiz için çok büyük iş alanı yaratacaktır. Ayrıca, içki üretiminde üzümün yeri büyük olup Kıbrıs'a özgü "Zivaniya"

da iyi bir ambalaj ve tanıtım ile niye bir Fransız şarabı gibi isim yapmasın.

12 - İncir, yine ülkemiz şartlarını seven, üretimi kolay bir meyvedir. İncir de yine yaş veya kuru olarak, macun ve reçel olarak üretilip kolayca dış pazar bulabileceği görüşündeyim.

13 - Zeytin de aynı şekilde gerek sofralık, gerekse yağ olarak va posası da hayvan yem sanayiinde kolayca işlenerek önemli bir ihracat ürünü olabilir.

14 - Yer fıstığı, mantar, ayreli, gabbar ve bunun gibi hiç önem verilmeden nice ürünler kuru, yaş, tursu olarak iyi birer ambalaj ile dışa açılabilir görüşündeyim.

15 - Bütün bunların yanında yine arpa, buğday, ulaf, nohut, mercimek ve sulu tarım ürünleri de üretim ordumuza katılırsa KKTC'de işsiz insan kalmaz iş gücü açığı doğar hatta enflasyon sıfırlanır. Yukarıdaki maddeleri özetlemek gerekirse, tarım sektöründe çeşitlendirme ve tarım yan sanayiinin kurulması ile KKTC'ye çok büyük bir ekonomik hareketlilik gelir. İşsizlik ve göç durur, enflasyon sıfırlanır görüşündeyim. Harup, mısır inciri, üzüm, badem, yer fıstığı, zeytin, yer elması, sulu ziraat ürünleri, gabbar, ayreli, gibi ürünlerinin yanında, bunlara bağlı olarak, şarap ve zivaniya fabrikaları, yem fabrikaları, üzüm, harup, badem, işletme tesisleri, sirke ve yemiş sanayii ile reçel macun üretim tesislerinin kurulmasının ne kadar büyük bir canlılık olduğu herkes tarafından kabul edilip uygulamaya büyük bir program dahilinde başlanmalıdır. Doğaldır ki, bütün bu hareketlilik kaliteli bir iş gücü, modern soğuk hava depoları ve kaliteli bir ambalaj sanayiini gerektirmektedir. Kaliteli insan gücü diğer yazımda da belirttiğim gibi ancak eğitim ile mümkün olmaktadır. Doğu Akdeniz Üniversitesi - Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu gibi yüksek okulların çağaltılıp, çeşitlendirilmesi ile mümkündür. Unutulmamalıdır ki, uygulanacak olan üretim programlarının başarısı ancak yüksek okul mezunu kaliteli teknik beceriye sahip, ARA ELEMANLAR sayesinde mümkün olabilecektir. Bu üretimimiz sonucu olan tesislerin kurulması da işsizliği yok edecek ve ürettiği için morali düzgün ekonomik seviyesi yüksek ve birbirine bağlı, güçlü bir toplum yaratacaktır. Üretim çeşitlendirmesi ve artırılmasının getireceği üretim fazlasının da mutlaka dış satıma açılması gerekmektedir. Dış tüketim olmadan üretimin de anlamı olmayacaktır.

16 - Bu amaçla üretilen ürünlerin pazarlanabilmesi ve Avrupa standartlarında bir ambalaj ve kaliteye çıkabilmesi için KKTC'de mutlaka "İHRACAT VE ÜRETİM BAKANLIĞI"nın kurulması gerektiği görüşündeyim.

**1 - İHRACAT VE ÜRETİM BAKANLIĞI
KURULMALI**

**2 - KALİTE VE AMBALAJ SANAYİİ GELİŞTİRME
ENSTİTÜSÜ KURULMALI**

**3 - EĞİTİLMİŞ, KALİTELİ ARA ELEMANLAR
EKONOMİMİZE KAZANDIRILMALI**

**4 - MESLEKİ EĞİTİMİN EĞİTİM SEVİYESİ VE
SÜRESİ ARTIRILMALI**

Bu bakanlığa bağlı olarak kalite ve ambalaj sanayisini geliştirecek bir enstitünün kurulması kaçınılmazdır. Tarımsal üretimimize paralel olarak hayvancılık sektörü de geliştirilmeli tarımsal ürünlerin geliştireceği yem sanayii ile hayvancılığa ucuz girdiler sağlanmalıdır.

Bu amaçla

1 - Küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği desteklemek ve iç piyasa düzenini bozmayacak şekilde ihracata açılmalıdır.

2 - Et kombinası faaliyete geçirilmeli ve üretim fazlası hayvan , et olarak veya yan ürünleri olarak depo edilebilmelidir.

3 - Et , yan ürünleri işleme tesisleri kurulmalıdır . Bunlar arasında , sucuk , salam , kıyma , bonfile gibi ürünler işlenmiş ve kaliteli bir ambalaj ile dış satıma açılmalıdır . Ayrıca hayvan kemiği , derisi , kanı , bağırsağı da işlenebilmelidir .

4 - Hayvan yem fabrikaları , tarım sektörü ile iç içe kurulmalı ve ucuz yem üretilmelidir .

5 - Modern anlamda hayvan üretme çiftlikleri kurulmalıdır .

6 - Süt ve süt ürünleri işlenmeli , ve iyi bir reklam ile dış piyasaya tanıtılmalıdır .

7 - Hellim ve peynir işleme tesisleri çoğaltılmalı , dış pazar bulunmalıdır .

8 - Alışılmış olan küçük ve büyükbaş hayvancılığın yanında , devekuşu , keklük , bildircin , deve gibi etinden faydalanabilen hayvan üreticiliği özendirilmeli ve çeşitlendirilmelidir .

9 - Donmuş veya taze olarak , üretilen et dış pazar bulabilmelidir .

10 - Kanatlı hayvan üretiminin bir yan ürünü olan yumurtacılık da çalıştırılmalıdır .

11 - Hayvan ve Tarım üretiminin artışına paralel , son teknolojiyi kullanan tarımsal ve hayvansal hastalıklarla mücadele edebilecek bir enstitünün kurulması kaçınılmazdır .

12 - Büyükbaş , küçükbaş ve kanatlı hayvan üretiminin yanında balıkçılık da yerini alabilmelidir .

13 - Körfezlerde kurulacak , doğal balık üretim tesislerinin yanında , havuzlarda üretilen tatlısu balıkçılığı da özendirilmelidir .

14 - Donmuş balık paketleme tesisleri kurulmalı ve ihracat olanağı yaratılmalıdır .

15 - Açık deniz balıkçılığı geliştirilmeli ve modern anlamda yapılmalıdır .

16 - Hayvan ürünlerinin , ihracından yine kurulacak olan " İHRACAT BAKANLIĞI " etkin görev yapmalı , Avrupa dışında pazar aranmalı ve bulunmalıdır .

17 - Hayvan ürünleri ve paketleme kalitesinin artırılması yine kurulacak enstitünün tek konusu olmalıdır .

18 - Arıcılık diğer bir çalışma alanını oluşturmaktadır . Arıcılık büyük yatırımlar gerektirmeyen ve bal üretim maliyetinin hemen hemen olmadığı bir sektördür .

19 - Bal işleme tesisleri , arıcılığın doğuracağı yeni iş alanları olacaktır . Petekli veya süzme olarak kaliteli bir ambalaj ile dış pazar mutlaka bulunmalıdır .

20 - Buna bağlı olarak çeşitli ürünler tatlı veya yemiş sanayii kurulabilir . Dikkat edilir ise , yukarıda belirttiğim bütün faaliyetler , hep insan beslenmesi için gerekli ve kaçınılmaz üretim faaliyetleridir ve mutlaka dış pazar bulabilecek etkinliklerdir . Artık dünyada , bilhassa Avrupada temiz doğada yetişen hayvansal veya tarımsal ürün kalmamıştır . Bu gerçek bizim ihracatımızda kullanacağımız bir slogan olabilir . Ayrıca bu üretim faaliyetleri

doğayı kirletmeyip doğal dengemizi de bozmayacak yapıdadır . Kaliteli eğitilmiş , yüksek okul mezunu ARA ELEMANLAR , iyi bir ihracat politikası ve kaliteli bir üretim ile KKTC her sorunu çözecek güçtedir . Yeter ki özverili olalım , çalışkan olalım ve bencillikten kurtulalım . Çalışanı onore edebildiğimiz sürece , hazırdan makam ve para sahibi olanlara geçit vermediğimiz sürece üretim artar , kalite artar , sosyal ve ekonomik seviyemiz artar , daha mutlu ve daha sağlam bir halk oluruz . Diğer bir ekonomik faaliyetimiz de turizm olmalıdır .

1- Turizmde , yatak kapasitesi dolsun veya dolmasın mutlaka artırılmalıdır .

2 - Kendi turistini kendin getir anlayışı ile çalışılmalıdır .

3-Bu amaçla ,kendi taşıma kapasitemizi artırıp , K.K.T.C.' ye geliş - gidişleri kolaylaştırmalıyız .

4 - Uçaklar dolsun veya dolmasın uçak seferlerimizi iyi bir planlama ile rotarsız ve konforlu hale getirmeliyiz .

5 - Havaalanlarından gelişte , tatilleri süresince ve dönüşte , mutlaka turistlere rehberlik hizmetini aksatmamalıyız .

6 - Bu çalışmalarda mutlaka yüksek okul mezunu turizmciilerden yararlanmalı , turizm ve eğitime önem vermeliyiz .

7 - Bu konu ile ilgili olarak yine Doğu Akdeniz Üniversitesi - Turizm ve konaklama gibi Yüksek Okulların çoğaltılması ve desteklenmesi gerektiği inancındayım .

8 - Turist getirebileceğimize inandığımız her ülkeye danışma büroları açmalıyız .

9 - K . K . T . C . ' nin tanıtımında "Turizm ve Kültür Bakanlığının" hazırlayacağı ve bütünlüğü sağlayacak broşür ve tanıtım kampanyalarından yararlanmalıdır .

10 -Tanıtımda , düzenlilik ve bilinçli tek seslilik esastır .

11 - Eğitim görmemiş , yabancı bir dil bilmeyen ve turizm konusunda bilinçsiz ve insan ilişkilerinde zayıf insanlar , tanıtımımızda kullanılmamalıdır .

12 - Toplum olarak , Turizm ve yabancılar konusunda toplu tv ve radyo programları kanalı ile eğitilmeliyiz .

13 - Turisti , sürekli kılacak kültürel , eğitici ve eğlendirici faaliyetler çoğaltılmalıdır .